

מסקנה

גם לסוברים שהאיסור מהתורה יתכן שרק אכילה אסורה ושטיפה מותרת. לכן מותר לשטוף את הפה אחרי אכילת אפיקומן, מעיקר הדין. בעל נפש שאינו זקוק לכך מסיבות בריאות, ואינו איסטניס שהדבר מפריע לו, מן הראוי שימנע משטיפה במי פה לאחר אפיקומן.

לרוב הראשונים האיסור לאכול אחרי אפיקומן הוא רק מדרבנן. לחלק מהם מותר לאכול אחרי חצות. לחלק מהם רק אכילה אסורה ושטיפה מותרת.

סימן עב**קו התאריך בספירת העומר****ראשי פרקים**

וא"כ ה"ה לספירת העומר שעליו לספור כמנהג המקום בו הוא נמצא, ועליו לדלג איפוא יום בספירתו.

אלא שיש לחלק ביניהם. ספירת העומר בנויה על ספירה, שאדם סופר כל יום מספר נוסף. וכשמדלג יום אין כאן ספירה תמימה. מה שאין כן שבת, היא אינה תלויה בספירה. ואע"פ שהתורה אמרה "ששת ימים תעשה מלאכתך ויום השביעי שבת לה' א-לוקיך" אין השבת תלויה בספירת ששת ימי המעשה, אלא היא קביעה וקיימא. ורק מי שהלך במדבר ושכח מתי שבת סופר לו ששה ימים ושובת בשביעי, זכר לשבת האמיתית. אך ספירת העומר כשמה כן היא, ספירה מסודרת מיום ליום. ואפילו לשיטת התוס' במס' מנחות (ס"ו א' סוד"ה זכר), שמי שלא ספר יום אחד יכול להמשיך ולספור בברכה, שם ספירתו נכונה, וכאדם הסופר שני עצמים ביחד, עפ"י מספרם הנכון, כגון: 2, 4, 6, וכו' שספירתו ספירה, ואע"פ שהתורה צייתה לספור ימים, דהיינו כל יום ויום, בדיעבד כשדילג וספר שני ימים ביחד, אמנם לא קיים את המצוה לכתחילה כדון, אך לא ביטל את הספירה מעיקרה. משא"כ בנ"ד אם נניח שהגיע לאוסטרליה ביום הארבעים לספירתו שהוא היום הארבעים ואחת לספירתם של יהודי אוסטרליה, כשהוא מדלג מ-39 ל-41 אין כאן ספירה כלל, גם לשיטת התוס'.

- א. בין ספירת העומר לשאר המצוות הזמניות
- ב. ספירה אחידה או ספירה אישית
- ג. האם ספירת העומר חיוב פרטי לכל אחד?
- ד. ערבות בספירת העומר
- ה. השלכת מחלוקת הראשונים על ענינו
- ו. האם מברכים על ספירת העומר שלא תגיע לסיימה?
- ז. השוואת מקרה דנן לקטן שנתגדל
- ח. שיטת האדמו"ר מלובביץ' וקשייה
- ט. מסקנה למעשה

א. בין ספירת העומר לשאר המצוות הזמניות

אדם הוצרך לטוס, בימי הספירה, לאוסטרליה, דרך ארה"ב. ומכיון שהוא מקיף את כדור הארץ ממזרח למערב - הוא מפסיד יום. מה דינו לענין ספירת העומר? שהרי לא יוכל להגיע ליום הארבעים ותשע, אלא יוכל לספור **ארבעים ושמונה** יום בלבד, והתורה דרשה לספור שבע שבתות תמימות.

ולכאורה, שאלה דומה אפשר לשאול על **שבת**, שהיא לכל הדעות, מדאורייתא. שאם יספור ששה ימים וישבות בשביעי יצא לו לשבות אחרי כל העולם וזה לא יתכן. אלא ע"כ הוא מדלג על יום ושובת בשבתם של ישראל במקום בו הוא נמצא (ובאוסטרליה השבת קודמת לא"י לכר"ע, עיין חזו"א אר"ח קונטרס ח"י שעות בסוף סי' ס"ד).

התאריך הקובע להלכה, אם הוא 90 מעלות מזרחה לא"י כשיטת הכוזרי ובעמה"א ברה"ה, כפי שהכריע החזו"א, או כפי שנהגו במושבות ישראל השונות עפ"י מנהג אחר, בעיקרון כולם מודים שהשבת נקבעה מראש, לפני היות אדם באותו מקום עפ"י התקדמות השקיעה בעולם. ולכן מי שנוסע ממקום למקום, השבת שנקבעה בסיני באותו מקום היא המחייבת אותו.

ג. האם ספירת העומר חיוב פרטי לכל אחד?

מה שאין כן ספירת העומר שהתורה אמרה במפורש "וספרתם לכם" שתהא ספירה לכל אחד ואחד (מנחות ס"ה ב'). ובתשובות הרשב"א (סי' קכ"ו ה"ד במג"א סס"י תפ"ט ס"ק ב') שהמצוה לספור בעצמו ממש ואינו יוצא י"ח ע"י הש"ץ, ולא אמרו כאן שומע כעונה, כי התורה צוה במפורש "לכם", כדרך שאמרו בלולב "ולקחתם לכם" - שתהא לקיחה לכל אחד ואחד. וא"כ יוצא שספירת העומר מעצם מהותה היא חיוב אישי וכל אחד ואחד חייב למנות לפי חשבונו, ואפילו מי שיוצא ממקום למקום עליו להמשיך ולספור לפי מנינו ולא לפי מנין המקום אליו הגיע, ואין לדמות ספירת העומר לשבת. אלא שהמג"א הקשה סתירה ברשב"א. ה"י הביא משמו שיוצא בספירת הש"ץ, ולעיל הרי הבאנו משמו שאינו יוצא. ודעת המג"א נוטה לומר שגם בספירת העומר יוצא מדין שומע כעונה. וכן משמע מהפר"ח שכתב שמכיון שהמנהג הוא שהציבור סופר לעצמו אין כוונת הש"ץ להוציאם, ולכן גם מי שסומך על הש"ץ לא יצא י"ח. אך מעיקר הדין יכול היה הש"ץ להוציא אחרים בספירתו מדין שומע כעונה. ומסתבר שגם מי שספר כבר יכול לספור עוד פעם כדי להוציא מי שלא ספר, כמו שמצינו בכל הברכות והמצוות התלויות בקול, כגון שופר ומגילה וקידוש וכדו', מדין "כל ישראל ערביין זה בזה". ואם כנים דברינו, נמצא שספירת העומר אינה שונה מכל מצוה אחרת התלויה בדיבור, שאמנם המצוה מוטלת על כל אחד ואחד, אך

מאידך יש מקום להסתפק לצד ההפוך. לדעת הבה"ג (בתוס' מנחות שם) שאם דילג יום א' לא יכול להמשיך ולספור בברכה משום שחסרות לו "תמימות", כאן לא חסר לו אף יום מבחינתו, הוא ספר כל יום ויום. וא"כ גם לדעת הבה"ג יתכן שיש כאן "תמימות", וצ"ע.

ב. ספירה אחידה או ספירה אישית

והשאלה הראשונה שעלינו לברר: האם ספירת העומר היא מצוה אישית, המוטלת על כל אחד ואחד, עפ"י מנינו, או שמא על כל אחד ואחד לספור עפ"י המנין הכללי?

ולהבין את הדברים יותר לעומקם, עלינו להתבונן לדוגמה בשבת, באדם שהגיע מא"י למקום שבו שובתים ביום אחר, האם הוא שובת גם לפי מנינו וגם לפי מנין המקום מדין "נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם", או שהוא שובת רק כמנהג המקום, משום שהשבת חלה על המקום ולא על האדם?

ומצאתי ב"מקראי קודש" להגרצ"פ פרנק (על פסח ח"ב עמ' ר"ד ב"הררי קודש" בשם שו"ת "אבן יקרה" או"ח סי' י"א) שלדעתו השבת אינה תלויה באדם, אלא במקום, וכן דייק שם ב"הררי קודש" משו"ת הרדב"ז (ח"א סי' ע"ו). ובסוף דבריו כתב: ויש לעיין בכה"ג לענין ספירת העומר.

ולענ"ד יש מקום לדון בדבר - אם אכן יש לדמות ספירת העומר לשבת. שהרי שבת נקבעה מראש עפ"י סיבוב כדור הארץ, כמבואר בכוזרי (מאמר ב', כ):

"כי אין השבת נכנסת בכל מקום, כי אם בשנת שקיעת החמה, החל בסיני ואח"כ - באיחור מדרג ודולך - עד קצה המערב ומשם עד מתחת לארץ, ומשם עד לטין, שהיא קצה המזרח לארץ הנושבת - הרי שהשבת חלה בסין שמונה עשרה שעות אחרי חולה בארץ ישראל - כי א"י היא כאמצע לארץ הנושבת...".

ומבלי להכנס למחלוקת המפורסמת בדבר קו

אך לא בדברים אחרים הנלווים לקריאה, כגון בקריאת "עשרת בני המן" אין הקורא מוציא את השומע בנשימה אחת. (וצ"ע ממש"כ המהרי"ץ גיאות כאן) וכ"כ הגרי"ד מבריסק שכהנים אינם יוצאים בנשיאות כפים בשמיעה משום שנאמר "אמור להם" קול רם. וצ"ע מהריצ"ג הנ"ל. (ואולי יש להעיר מנוסח ה"לשם יחוד" הנאמר לפני ספירת העומר שאומרים בו "בשם כל ישראל", וזה שייך רק במצוה שכל ישראל חייבין בה וחיובו של כל אחד ואחד נובע מהחיוב הכלל - ישראלי. אך אם חיובו האישי של כל אחד ואחד אינו תלוי כלל בכלל, לא שייך לכאורה נוסח זה. מיהו צ"ע עד כמה אפשר ללמוד הלכות מנוסח זה שכנראה אינו מחז"ל. שהרי בהמשך אותו נוסח נאמר: "כמו שכתוב בתורה", והרי ספירת העומר לרוב הפוסקים בזה"ז אינה אלא מדרבנן. ורק לדעת הרמב"ם היא מהתורה.)

ד. ערבות בספירת העומר

ועיין בשו"ת "הר צבי" או"ח (ח"ב סי' ע"ה) בענין ברכת ספירת העומר להוציא אחרים, שכתב שם שיש ערבות בספירת העומר. אפילו אם אחד דילג יום אחד יכול להוציא אחרים שלא דילגו, כי בעצם המצוה כולם חייבים, אע"פ שכרגע יתכן שהמוציא אינו חייב עוד במצוה. ואע"פ שבירושלמי (מגילה פ"ב ה"ג) מבואר שבן עיר אינו מוציא בן כרך, משום שזמנו של זה אינו זמנו של זה ושני חיובים שונים הם, הרמב"ם לא הביא ירושלמי זה להלכה, משום שכנראה דין הערבות לא נמצא בירושלמי והרמב"ם שפסק כהבבלי ברה"כ ט"ט שיש דין ערבות, דחה ירושלמי זה מההלכה. ואם כי לגופו של הסבר זה צ"ע מהירושלמי בסוטה (פ"ז סוף הל' ה') שבירדן קיבלו עליהם את הנסתרות, "תדע לך שהוא כן שהרי עכן חטא ורובה של סנהדרין נפלה בעי", ודוקא בבבלי (שם ל"ד א') לא הוזכר ענין הערבות. עכ"פ באשר לשאלה העקרונית הנוגעת לענינו מצינו שמי שמחויב

אפשר לצאת בה גם ע"י אחרים מדין ערבות. וא"כ י"ל שחיובו האישי של כל אחד ואחד הוא חלק מחיובם של כל ישראל שערבין זה בזה, ולכן אינו יכול לספור רק לעצמו, אלא אם הוא מגיע למקום בו סופרים ספירה אחרת, והוא המנין הנכון עפ"י ההלכה באותו מקום, עליו לספור כמו כולם ולדלג יום אחד, כי כן צייתה התורה "וספרתם לכם", שכולנו נספור ביחד ולכן על הפרט לראות את עצמו כחלק מהכלל באותו מקום.

והמשנ"ב סי' תפ"ט בבה"ל ד"ה ומצוה, הוכיח מדברי המהרי"ץ גיאות שחולק על הרשב"א וסובר שש"ץ מוציא את כולם ממש"כ:

"ואנחנו קיבלנו מרבובינו אסמכתא לספה"ע בעמידה מדכתיב: מהחל חרמש בקמה (=בקמה)... ובמוצ"ש... נהגו ראשונים לברך ש"ץ מעומד וכל הקהל עונין אמן בכונה, שלא להטריח את הציבור לחזור ולעמוד".

מלשונו משמע שהש"ץ מוציא את הציבור, אלא שצ"ע מדוע שהציבור לא יעמוד ג"כ? הרי גם הציבור מקיים את מצות הספירה בשמיעה, מדין שומע כעונה, וכשם שהש"ץ צריך לעמוד כך גם הציבור צריך לעמוד, וכי משום שאינו מוציא את הספירה בפיו פטור מלעמוד? הרי המצוה מתקיימת רק בעמידה. ומסתבר שכן גם בקידוש, מי ששומע מאחרים צריך לעמוד (לנוהגים לקדש בעמידה).

וצ"ל שלדעתו שומע כעונה אין פירושו שהשומע כאילו עונה בפיו ממש, אלא שהתורה אמרה שאפשר לצאת ל"ח גם בשמיעה פסיבית. וא"כ י"ל שגם העמידה אינה חיוב בפנ"ע וכן אינה חיוב במצות הספירה אלא חיוב התלוי בסופר, ורק מי שסופר בקול צריך לעמוד, אך מי שמקיים את המצוה בשמיעה פאסיבית יכול לשבת. ויתכן שאה"נ גם בקידוש. ועיין צ"פ ח"ג בהשמטות להל' גירושין (ה"ד ב"המועדים בהלכה" להגרש"י זווין, פורים) שבשומע כעונה אין הקורא מוציא את השומע אלא בקריאה בלבד,

מותנית בכך שנגיע לחג השבועות דווקא? החובה לספור היא "ממחרת השבת" ואה"נ סופה הוא לכל העולם חג השבועות, אך מי שנחסר לו יום, כגון בנ"ד, ולא יוכל להגיע לחג השבועות ויצטרך להפסיק את ספירתו ביום המ"ח, מנין לנו שפטור מלספור כבר מעתה? (אמנם ידוע מה שכתבו כל מטעימי המצוות שהספירה מטרתה להתכונן לקראת מתן תורה בחג השבועות, אך אנן לא דרשינן טעמא דקרא, ובאבודרהם יש טעם אחר שאינו קשור כלל למתן תורה אלא לימי הקציר. ואפילו אם נאמר שהטעם הוא הכנה למתן תורה ולכו"ע ההכנה היא מ"ט ספירות, אך זה שאינו יכול מ"ט ספירות אולי די לו במ"ח?)

ו. האם מברכים על ספירת העומר שלא תגיע לסיומה?

והנה עיין תוס' כתובות דף ע"ב ע"א ד"ה וספרה לה שהקשו:

"זאת אמאי אין מברכת זבה על ספירתה כמו שמברכים על ספירת העומר? ו"ל דאין מברכין אלא ביובל שמברכין בית דין בכל שנה, שלעולם יוכל למנות כסדר. וכן עומר, אבל זבה שאם תראה תסתור אין לה למנות".

והדברים ק"ו, ומה זבה שרק ספק שמה תסתור אינה סופרת בברכה, בספירת העומר דידן שבודאי יסתור ולא יגיע לסיומה, על אחת כו"כ שלא יספור בברכה? ומיהו י"ל דלא דמי. זבה אם תסתור, כל ספירתה בטלה מעיקרה, שהרי טמאה היא וצריכה לספור שוב שבעה נקיים. משא"כ כאן הספירה לא בטלה מעיקרה אלא רק לא הגיעה לסיומה. וצ"ע.

אלא שחילוק זה גופו תלוי במחלוקת התוס' והבה"ג. לשיטת התוס', שאין צורך בתמימות ומי שהחסיר יום יכול להמשיך ולספור בברכה, אכן יש לחלק כדברינו, שזבה סותרת למפרע ובספירת העומר אין סתירה למפרע. אך לשיטת הבה"ג שמי שהחסיר יום אחד אין לו תמימות ואינו יכול להמשיך ולספור, אין מקום לחלק בין

במצוה בזמן אחד מוציא מי שמחויב בה בזמן אחר, וכולם נחשבים בני מצוה אחת, וא"כ גם לנ"ד אין להביא ראיה מהערבות לענין חיובו האישי של כל אחד ואחד עפ"י זמן ספירתו.

ועיין בחק יעקב שפרש בדעת הרשב"א שאין הש"ץ יכול להוציא אחרים בספירה עצמה, אלא רק בברכה. וכן דעת ה"לבוש". ובבה"ל לבעל המשנ"ב (סי' תפ"ט ס"א ד"ה ומצוה), הוכיח שנושא זה אם אפשר להוציא אחר בספירת העומר או שכל אחד ואחד חייב לספור בעצמו, היא מחלוקת רש"י והריצ"ג, ולכתחילה אין לצאת ע"י שמיעה מאחר.

ה. השלכת מחלוקת הראשונים על ענינו

ולענינו, נלענ"ד ששאלתנו תלויה במחלוקת הנ"ל. לדעת רש"י שהמצוה היא אישית, עליו לספור עפ"י ספירתו האישית. ולדעת מהרי"ץ גיאת עליו לספור לפי הספירה המקומית. מיהו יתכן לומר בדעת המהריצ"ג שגם הוא סובר בעצם שהספירה היא אישית, לכל אחד ואחד לפי מנינו, ובכ"ז יכול להוציא אחרים, משום שגם בספירת העומר נוהגת ערבות כמו בכל המצוות, ובכ"ז יתכן שזמנו של זה אינו כזמנו של זה ואעפ"כ אפשר להוציא אחרים, כמו שכתב הגרצ"פ לענין בן כרך שיכול להוציא בן עיר.

אלא שאם נאמר שעליו להמשיך ולספור עפ"י מנינו הרי הוא לא יוכל להגיע לשבעה שבועות, כי ספירתו תיגמר ביום הארבעים ושמונה, והתורה הרי אמרה במפורש "ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום!"

אמנם ישנה אפשרות תיאורטית שגם אדם זה יוכל לספור ספירה שלמה של 49 יום אם יחזור בדרך בה הגיע, מאוסטרליה דרך ארה"ב לישראל, שאז יחזור לו היום שהחסיר ויוכל לספור ספירה מלאה, אך במצבו הנוכחי ידוע לו שלא יוכל לספור 49 יום, האם יכול להמשיך ולספור ספירה כזאת?

מיהו הא גופא צ"ע. מנין לנו שהספירה

שנתגדל וגר שנתגייר בינתיים חייבים בסוכה אע"פ שלא היתה ראויה לשבעה, אלא שלגבם הם ישבו בסוכה בכל החג שעפ"י חשבונם. וזהו "השבעה" שלהם. מיהו יש לדחות, ששם לומדים זאת מפסוק "כל האזרח", וא"כ י"ל שאה"נ גר שנתגייר וקטן שנתגדל אין זו סוכה הראויה לשבעה. אלא שהתורה חייבה אותם בכל זאת בסוכה ע"י רבוי מיוחד שנאמר "כל האזרח". והכת"ס כתב (ש"ת א"ח סי' צ"ט) שלרבנן החולקים על ר"א אין ראיה מסוכה. ולענ"ד גם לר"א עצמו יש לפקפק, כי ספירה שונה מסוכה. הסוכה צריכה להיות ראויה לכל שבעת ימי החג ומי שכל החג שלו הוא רק שלושה או ארבעה ימים זהו כל החג שלו, לא פחות משבעת ימים לאחר. אך ספירה היא מ"ט יום דווקא ממחרת השבת עד חג השבועות, ומי שחסר לו חלק מהמ"ט יום אין כאן ספירה כלל.

ז. השוואת מקרה דנן לקטן שנתגדל

ובש"ת מהר"ש ענגיל (ח"ז סי' ק"ב, הו"ד ב"יביע אומר) להגר"ע יוסף ח"ג א"ח סי' כ"ח אות ט"ז) הוכיח מהגמ' בסוכה הנ"ל שקטן שנתגדל בתוך ימי הספירה אע"פ שלא ספר מקודם כלל, יכול לספור מכאן ואילך, משום שעבורו זוהי ספירה תמימה. וא"כ ה"ה בנ"ד, אע"פ שספירתו תיקטע באמצע זהו התמימות שלו.

מיהו אין הנידון דומה לראיה. שם הוא סופר עם כל הציבור ואינו סופר ספירה פרטית משלו. כגון אם נתגדל בל"ג בעומר הוא סופר כמו כולם שלושים ושלושה יום לעומר ולא יום אחד לעומר. משא"כ אם נאמר שהתמימות שלו יכלו ביום ה-48 למנינו נמצא שלא ספר עם כולם. ואם נאמר שימשיך לספור עפ"י ספירתו הפרטית, הוא אינו סופר עם כולם.

מיהו זה יש ללמוד ממחר"ש ענגיל שגם מי שאין לו דין תמימות פרטי אינו סופר עפ"י מנינו אלא עם הציבור כולו. ולא יתכן לומר שהוא יתחיל לספור עפ"י מנינו. ואע"פ שנאמר: "וספרתם לכם" - שתהיה ספירה לכל אחד

זבה לספירת העומר, כי גם בספירת העומר סותר למפרע את כל מנינו, וא"כ נאמר שזבה מטרתה להגיע ליום השביעי כדי שתוכל להטהר, ואם לא הגיעה ליום השביעי ולא נטהרה, כל ספירתה היתה מיותרת, מה שאין כן בספירת העומר אם נאמר שהתכלית היא הספירה עצמה ואין היא אמצעי להגיע באמצעותה לחג השבועות, חילוקנו נכון גם לשיטת הבה"ג.

ואכן בס' החינוך (מצוה ש"ט) תרץ את קושיית התוס' שספירת זבה אינה ספירה ממש, אלא השגחה בלב על טהרת הימים וכ"כ הרמב"ן ורבנו בחיי. כלומר שאין היא מטרה לעצמה אלא אמצעי לטהרתה, ולכן אינה מברכת.

נמצא שזבה נחלקו התוס' והראשונים. התוס' סוברים שספירת העומר שוה לספירת ז"נ, שעצם הספירה היא המטרה. ולשיטתם כשם שספירת זבה שלא הגיעה לתכליתה בטלה מעיקרה, ה"ה ספירת העומר, ובפרט כשהוא יודע מראש שלא תגיע למטרתה, הספירה בטלה מעיקרה. וה"חינוך" ויתר הראשונים המחלקים בין ספירת זבה לספירת העומר, ע"כ סוברים שספירת העומר היא מטרה לעצמה ואילו ספירת זבה אינה מטרה לכשעצמה אלא אמצעי להטהרות בלבד. ולשיטתם אפשר לומר שאם ספירת העומר היא מטרה לכשעצמה, גם אם לא תגיע לתכליתה יש מצוה בעצם הספירה. כי הם לא מתרצים כמו התוס' שספירה המתבטלת אינה ספירה, משום שלדעתו אין מצוה לספור שבעה נקיים, וא"כ גם בעיקר סברת התוס' יתכן שחולקים, וצ"ע.

לכאורה יש לדמות זאת למי שלא יכול היה לספור בתחילת הספירה ובאמצע הספירה התחיל לספור, האם יכול לספור בברכה או לא. כגון גר שנתגייר וקטן שנתגדל באמצע ימי הספירה. והשאלה היא האם "תמימות" הוא מושג סובייקטיבי לפי הסופר, או מושג אובייקטיבי לפי כו"ע.

ויש להביא ראיה מסוכה (כ"ז ב') לר"א הסובר שסוכה צריכה להיות ראויה לשבעה. ובכ"ז קטן

וכן קשה לדבריו, מי שלא ספר את העומר האם לא יחוג את חג השבועות? ואשה שפטורה מספירת העומר האם פטורה משבועות? או שאינה אומרת זמן מ"ת? לא מסתבר.

וצ"ע מדוע שלא ניתן עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם ויספור שתי ספירות מספק? אמנם כתבו האחרונים שלא יתכן שאדם יספור שתי ספירות, כי "ספירה" כשמה כן היא שאדם סופר עפ"י חשבון מדויק, וכשסופר שתי ספירות אין כאן ספירה כלל ועיקר, וכאילו לא ספר כלל. עיין "דבר אברהם" (סי' ל"ד) שאדם שאינו יודע איזו ספירה היום אינו יכול לספור מספק שתי ספירות, כי ספירה מספק אינה ספירה. והביא ראיה לכך מב"מ (ו' ב') שאם קפץ אחד המנויין כולם פטורים, ואין הולכים אחרי הרוב כי א"א לספור מספק. אך בנ"ד י"ל שאינו סופר מספק. ודאי לו שספירתו האישית נכונה, וכן ודאי לו שספירת המקום נכונה, אלא שהוא סופר גם כמנהגו וגם כמנהגם ואין כאן ספירה מספק. מיהו, מאחר והוא אינו יודע איזו ספירה עליו לספור, יש לו ספק בעצם ספירתו ולכן אין ספירתו הכפולה יכולה להיות ספירה. וכמו שכתב שם הדבר אברהם שמי שסופר בלשון הקודש ואינו מבינה, לא יצא י"ח. כי המצוה **לספור**, כשם שאדם מונה כל דבר אחר, וספירה ללא הבנה אינה ספירה. ולכן ספירה שאינה ודאית וחד משמעית אינה ספירה.

מיהו, במסקנת דבריו כתב שם שמאחר והרז"ה בסוף פסחים הקשה מדוע אין סופרים בחו"ל מספק שתי ספירות ותירץ משום שהספירה האחרונה תחול בעצרת ואתי לזלולי בה ולא תירץ שאין ספירה מספק, משמע שאפשר לספור שתי ספירות מספק.

(ואף מכאן יש להעיר נגד האדמו"ר מלובביץ שאסור לאדם לספור מ"ט לעומר בעצרת, משום חשש לזלולי בה. אמנם יש לחלק בין יחיד לציבור. שאם ציבור שלם יספור בשבועות מספק, אתי לזלולי ביה, אך יחיד הסופר מספק,

ואחד, מיהו תחילת הספירה וסופה אינם נתונים לכל אחד ואחד. אלא מחרת השבת הוא שבת לכל, וכן מחרת השבת השביעית הוא שבת לכל. ואע"פ שהרבה חולקים על המהר"ש ענגיל וסוברים שאין לו ספירה תמימה (עיין בשו"ת יביע אומר שם), אולם הסברה מסתברת שגם כשכל אדם סופר לעצמו לא יתכן שיפרוש מן הציבור ויספור לו ספירה פרטית שונה מכולם, ובה אין חולקים עליו.

ה. שיטת האדמו"ר מלובביץ' וקשייה

ולדעת האדמו"ר מלובביץ' זצ"ל (בספר "חידושים וביאורים בש"ס") העובר את קו התאריך וחסר לו יום, ימשיך למנות עפ"י מנינו האישי ובשבועות ימנה מ"ט לעומר ולא יאמר "זמן מתן תורתנו", כי זמן מתן תורתנו אינו בחג השבועות אלא ביום החמישים לעומר ואילו חג השבועות הוא במ"ט יום לעומר ולא ביום החמישים. ועיקר הסתמכותו על דרשת חז"ל "וספרתם לכם" שתהיה ספירה לכל אחד ואחד.

ואע"פ שאיני כדאי לחלוק על גדול שכמותו, תורה היא ולימוד היא צריכה. לדבריו, מדוע שיחוג את חג השבועות עם כולם, הרי עברו הספירה עוד לא נסתיימה ובפירוש תלתה התורה את חג השבועות בספירת העומר. וכשם שהספירה היא לכל אחד ואחד גם חג השבועות יהיה לכל אחד ואחד. (עיין אר"ש הל' תמידין ומוספין שפירש את דברי הגמ' במנחות ס"ו שספירת הימים היא לחג השבועות וספירת השבועות היא לשתי הלחם. ובשפ"א שם כתב להיפך שספירת הימים היא לשתי הלחם וספירת השבועות לחג השבועות).

אלא ע"כ לא יתכן שיהודי יחוג את חג השבועות לבד. אלא עליו להיכלל בכלל ישראל. וברגלים נאמר "כל ישראל כאחד חברים" (עיין חגיגה כ"ו א'), וא"כ ה"ה לא יתכן שאדם מישראל יחוג לו את מתן תורה לבד. אלא עליו להיכלל עם הציבור. ונאמר: "ויחן שם ישראל נגד ההר" כאיש אחד בלב אחד. (ועיין כוזרי מאמר א' מ"ז, פ', צ"ה).

המשך ספירתו הקודמת, הוא סופר גם אותה כדי לצאת י"ח. ואין כאן שתי ספירות מספק, אלא יש כאן ספירה עיקרית אחת, ודאית, ועוד ספירה נוספת ליתר הידור. בפרט לפי הרז"ה הסובר כנראה שאפשר לספור שתי ספירות מספק, כפי שהוכיח הדבר אברהם.

מיהו, גם לפי תנאי זה עליו להפסיק את ספירתו בערב שבועות יחד עם כלל ישראל ואלו לספור בליל שבועות, שלא מצינו חג שבועות פרטי, וכן יש לחוש דאתי לזלזולי בה. ובמפורש נאמר בתורה במתן תורה "ויחן שם ישראל נגד ההר" - כאיש אחד בלב אחד. וכן עצרת רגל היא, שנאמר "כאיש אחד חברים" - הכתוב עשאן כולן חברים (עיין חגיגה כ"ו א'). ולכן מסתבר שגם הספירה, אע"פ שהיא לכל אחד ואחד, אין פירושה פרישה מן הציבור, אלא אדרבה, אין בכלל אלא מה שבפרט והציבוריות עצמה מחייבת שכל יחידיה יהיו שלמים לעצמם כדי שהציבור כולו יהיה בתכלית השלמות.

כשכל הציבור חוגג את חג השבועות כרגיל, אין כאן אתי לזלזולי, ודוחק).

ט. מסקנה למעשה

ולמסקנה נלענ"ד כמש"כ, שאע"פ שהספירה היא לכל אחד ואחד לא יתכן שאדם יספור ספירה המנוגדת לכלל ישראל וימנה מ"ט לעומר כשעם ישראל חוגג את חג השבועות, ולכן עליו להתאים את ספירתו הפרטית עם כל הציבור כולו. ואין כאן חסרון של יום, כי הוא לא החסיר אף יום, אלא התאים את ספירתו לספירת הכלל, ואין כאן שום חסרון. ואף את"ל שיש כאן חסרון של יום, מכיון שזהו ה"תמימות" שלו הוא יכול לספור בברכה עם הציבור כולו. וכדאי שיספור מיד בבואו לאוסטרליה את הספירה לפי מנהג המקום, אע"פ שבאותו יום בעודו באמריקה ספר ספירה אחרת.

וכדי לצאת מספק, יש מקום אולי להציע לו שיתנה שאם הספירה שהוא מחויב בה היא

סימן עג

יום העצמאות שחל בשבת או בע"ש

ראשי פרקים*

השנים ביום ה' באייר. עפ"י דרישת הרבנות הראשית לישראל תוקן החוק, ואם חל ה' באייר בשבת או בע"ש, יוקדם יום העצמאות ליום חמישי שלפניו. הדבר נעשה כדי למנוע חילולי שבת.

השאלה היא, מה דין ההלל ואמירת תחנון כשחל ה' באייר ביום ששי, האם לקרוא את ההלל ביום ה' או ביום ו'? ואם נניח שההלל

א. האם נעקר יום העצמאות מיומו המקורי?

ב. ראייה מפורים שחל בשבת

ג. קטן שהגדיל בפורים שחל בשבת

ד. תשעה באב שחל בשבת - מתי זמנו העיקרי?

ה. תקנת י"ט נקבעת ע"י דור ולא באופן חד פעמי

א. האם נעקר יום העצמאות מיומו המקורי?

יום עצמאותה של מדינת ישראל חל ברוב

* נדפס בתחומין כרך ח'.